

नेपाल राजपत्र

नेपाल सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ६९) काठमाडौं, भदौ १ गते, २०७६ साल (पूर्वअतिरिक्ताङ्क ९

भाग ३

नेपाल सरकार

श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयको
सूचना

वैदेशिक रोजगार (पाँचौं संशोधन) नियमावली, २०७६

वैदेशिक रोजगार नियमावली, २०६४ लाई संशोधन गर्न
वाञ्छनीय भएकोले,

वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ८५ ले दिएको
अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकारले देहायका नियमहरू बनाएको
छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यी नियमहरूको नाम "वैदेशिक रोजगार (पाँचौँ संशोधन) नियमावली, २०७६" रहेको छ ।
(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।
२. वैदेशिक रोजगार नियमावली, २०६४ को नियम २ मा संशोधन: वैदेशिक रोजगार नियमावली, २०६४ (यसपछि "मूल नियमावली" भनिएको) को नियम २ को,-
(१) खण्ड (घ१) को सट्टा देहायको खण्ड (घ१) राखिएको छ :-

“(घ१) “गन्तव्य मुलुक” भन्नाले वैदेशिक रोजगारमा जाने मुलुक सम्झनु पर्छ ।”

- (२) खण्ड (घ१) पछि देहायका खण्ड (घ२) र (घ३) थपिएका छन् :-

“(घ२) “नेपाली कूटनीतिक नियोग” भन्नाले कुनै विदेशी मुलुकस्थित नेपाली राजदूतावास, नेपाली महावाणिज्य दूतावास, वाणिज्य दूतावास, स्थायी नियोग, विशेष नियोग वा कूटनीतिक कार्य सम्पादन गर्न नेपाल सरकारले स्थापना गरेको विदेशस्थित कुनै निकाय वा एकाइ सम्झनु पर्छ र सो शब्दले गन्तव्य मुलुकको लागि तोकिएको

सहप्रमाणिकृत नेपाली कूटनीतिक
नियोगलाई समेत जनाउँछ ।

(घ३) “पुनः श्रम स्वीकृति” भन्नाले कामदार
र गन्तव्य मुलुकको रोजगारदाता
बीच भएको करार नियमित रूपमा
नवीकरण भई सोही
रोजगारदाताकोमा पुनः काम गर्न
जान प्रदान गरिएको श्रम स्वीकृति
सम्झनु पर्छ र सो शब्दले सोही
गन्तव्य मुलुकको प्रचलित कानून
बमोजिम रोजगारदाता परिवर्तन गरी
परिवर्तित रोजगारदाताकोमा काम
गर्न दिइने श्रम स्वीकृतिलाई समेत
जनाउँछ ।”

३. मूल नियमावलीको नियम ६ मा संशोधनः मूल नियमावलीको
नियम ६ को,-

(१) उपनियम (१) को खण्ड (च) झिकिएको छ ।

(२) उपनियम (२) पछि देहायका उपनियम (३), (४) र
(५) थपिएका छन्:-

“(३) इजाजतपत्रवालाले आफ्नो स्वामित्व
हस्तान्तरण वा परिवर्तन गर्दा विभागको स्वीकृति लिनु
पर्नेछ ।

(४) उपनियम (३) को प्रयोजनको लागि
विभागले स्वीकृति दिँदा कुनै इजाजतपत्रवालालाई दुई

आर्थिक वर्षमा बढीमा एक पटक स्वामित्व हस्तान्तरण वा परिवर्तन गर्न स्वीकृति दिन सक्नेछ ।

(५) विभागले मन्त्रालयको स्वीकृति लिई इजाजतपत्रको नम्बर अद्यावधिक गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाउनेछ ।"

४. मूल नियमावलीको नियम ७ मा संशोधन: मूल नियमावलीको नियम ७ को उपनियम (२) पछि देहायका उपनियम (३) र (४) थपिएका छन्:-

"(३) इजाजतपत्रवालाहरू एक आपसमा गाभिएमा गाभिनु अघि कायम रहेका इजाजतपत्रवालाको नाममा रहेका बैङ्क ग्यारेण्टीलाई गाभिएपछि कायम हुने इजाजतपत्रवालाको नाममा कायम गर्ने गरी सम्बन्धित बैङ्कबाट अद्यावधिक गरिएमा त्यस्तो बैङ्क ग्यारेण्टीको अवधि र रकमलाई गाभिएपछि कायम हुने इजाजतपत्रवालाको बैङ्क ग्यारेण्टीमा गणना गरिनेछ ।

(४) उपनियम (३) को प्रयोजनको लागि बैङ्क ग्यारेण्टी अद्यावधिक गर्दा बैङ्क ग्यारेण्टीको अवधिमा एकरूपता कायम हुने गरी गर्नु पर्नेछ ।"

५. मूल नियमावलीको नियम ८ मा संशोधन: मूल नियमावलीको नियम ८ को उपनियम (१) को खण्ड (क) पछि देहायको खण्ड (क१) थपिएको छ:-

"(क१) पछिल्लो दुई आर्थिक वर्षमा प्रत्येक वर्ष कम्तीमा एकसय जना कामदार वैदेशिक

रोजगारमा पठाएको प्रमाणित हुने
कागजात,”

६. मूल नियमावलीमा नियम ८क. थपः मूल नियमावलीको
नियम ८ पछि देहायको नियम ८क. थपिएको छ :-

“८क. इजाजतपत्रवाला एक आपसमा गाभिन सक्नेः (१)

इजाजतपत्रवालाहरू एक आपसमा गाभिन चाहेमा
त्यसरी गाभिनको लागि गरिएको सम्झौता सहित
गाभिने इजाजतपत्रवालाहरूले विभागमा निवेदन दिनु
पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम निवेदन प्राप्त
भएपछि इजाजतपत्रवालाहरू गाभिन उपयुक्त
देखिएमा विभागले सोको लागि सैद्धान्तिक सहमति
दिनेछ ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम सहमति प्राप्त
भई प्रचलित कानून बमोजिम कम्पनी रजिष्ट्रारको
कार्यालयबाट प्रक्रिया पूरा भई गाभिएर कायम भएको
संस्थाले विभाग समक्ष इजाजतपत्रको लागि निवेदन
दिनु पर्नेछ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम निवेदन
परेपछि विभागले कागजात जाँच गरी त्यस्तो
संस्थालाई इजाजतपत्र दिनु पर्नेछ ।

(५) उपनियम (४) बमोजिम इजाजतपत्र
दिँदा नियम ६ को उपनियम (२) बमोजिमको
इजाजतपत्र दस्तुर लाग्ने छैन ।

(६) उपनियम (३) बमोजिम गाभिएका इजाजतपत्रवालाहरूको सम्पूर्ण जायजेथा तथा दायित्व उपनियम (४) बमोजिमको इजाजतपत्रवालामा सनेछ । यसरी गाभिनु अघि इजाजतपत्रवालाहरूले प्राप्त गरेको मागपत्र, करारपत्र, अख्तियारीनामा, पूर्व स्वीकृति, भिषा स्ट्याम्पिङ, अन्तिम स्वीकृति र गाभिनु अधिको उजुरी वा दायित्व फरफारक गर्ने लगायतका विषयहरू स्वतः उपनियम (४) बमोजिमको इजाजतपत्रवालाको दायित्वमा सने छन् ।

(७) यस नियम बमोजिम इजाजतपत्रवालाहरू गाभिई कायम भएको संस्थालाई उपनियम (४) बमोजिम इजाजतपत्र दिइएको निर्णयको व्यहोराको सूचना सर्वसाधारणको जानकारीको लागि विभागले आफ्नो वेबसाइटमा प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।

(८) यस नियम बमोजिम इजाजतपत्रवालाहरू गाभिएको सूचना उपनियम (४) बमोजिम इजाजतपत्र प्राप्त गर्ने संस्थाले राष्ट्रियस्तरको दैनिक पत्रिकामा प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।”

७. मूल नियमावलीको नियम १२क. मा संशोधन: मूल नियमावलीको नियम १२क. को ठाउँठाउँमा रहेका “तीन वर्ष” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “दुई वर्ष” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

८. मूल नियमावलीको नियम १७ मा संशोधन: मूल नियमावलीको नियम १७ को खण्ड (ग) पछि देहायको खण्ड (ग१) थपिएको छः-

“(ग१) कामदारले आफ्नो वा आफ्नो हकवालाको नाममा बैङ्कमा खाता खोलेको प्रमाण,”

९. मूल नियमावलीमा नियम १७ख., १७ग. र १७घ. थप: मूल नियमावलीको १७क. पछि देहायका नियम १७ख., १७ग. र १७घ. थपिएका छन्:-

“१७ख. स्वीकृति रद्द गर्न सकिने: (१) ऐनको दफा २१ बमोजिम कुनै व्यक्तिलाई रोजगारको लागि विदेश जान स्वीकृति दिइसकेपछि वैदेशिक रोजगारीमा नजाने भएमा सम्बन्धित व्यक्तिले त्यस्तो स्वीकृति रद्द गर्न सक्कल राहदानी सहित विभाग समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम परेको निवेदन उपर आवश्यक छानबिन गर्दा व्यहोरा मनासिब भएमा विभागले रोजगारको लागि विदेश जान दिएको स्वीकृति रद्द गर्न सक्नेछ ।”

१७ग. पुनः श्रम स्वीकृति सम्बन्धी व्यवस्था: (१) पुनः श्रम स्वीकृति लिन चाहने व्यक्तिले देहायका कागजात सहित विद्युतीय माध्यमबाट सम्बन्धित निकायमा निवेदन दिनु पर्नेछ :-

(क) श्रम स्वीकृतिको प्रतिलिपि,

(ख) राहदानीको प्रतिलिपि,

- (ग) अधिल्लो पटक र हाल प्राप्त गरेको प्रवेशाज्ञाको प्रतिलिपि,
- (घ) प्रवेशाज्ञाको अवधि बाँकी छुँदै सम्बन्धित मुलुकको प्रचलित कानून बमोजिम रोजगारदाता परिवर्तन भएमा नयाँ रोजगारदातासँग गरेको करारनामाको प्रतिलिपि,
- (ङ) करार अवधि समेट्ने गरी म्यादी जीवन बीमा गरेको प्रमाण,
- (च) कोषमा रकम जम्मा गरेको प्रमाण ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम परेको निवेदन सम्बन्धमा सम्बन्धित निकायले जाँचबुझ गरी एक पटकमा बढीमा दुई वर्षको लागि पुनः श्रम स्वीकृति दिन सक्नेछ ।

(३) गन्तव्य मुलुकस्थित नेपाली कूटनीतिक नियोगबाट पुनः श्रम स्वीकृति प्राप्त गर्दा सोको लागि सम्बन्धित कामदारले कोषमा जम्मा गर्नु पर्ने रकम र बीमा बापतको रकम सम्बन्धित गन्तव्य मुलुकको परिवर्त्य विदेशी

मुद्राको दरमा नेपाली कूटनीतिक नियोगमा वा विद्युतीय भुक्तानी प्रणालीको माध्यमबाट सम्बन्धित निकायमा बुझाउनु पर्नेछ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम नेपाली कूटनीतिक नियोगमा प्राप्त हुन आएको रकम सम्बन्धित नियोगले नाम नामेसी सहित नेपालस्थित सम्बन्धित निकायमा नियमित रूपमा पठाउनु पर्नेछ ।

१७घ. उजुरीको कारवाही सम्बन्धी व्यवस्था: (१) ऐनको दफा २१क. बमोजिम प्रमुख जिल्ला अधिकारी समक्ष परेको इजाजतपत्र प्राप्त संस्था उपरको उजुरी र उजुरी साथ पेश भएका कागज तथा प्रमाण समेत प्रमुख जिल्ला अधिकारीले विभागमा पठाई सोको जानकारी सम्बन्धित उजुरकर्तालाई दिनु पर्नेछ ।

(२) नेपाली कूटनीतिक नियोगमा वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी कुनै गुनासो वा उजुरी पर्न आएमा सम्बन्धित नियोगले त्यस्तो गुनासो वा उजुरी विभागमा पठाउनु पर्नेछ ।”

१०. मूल नियमावलीको नियम २२ मा संशोधन: मूल नियमावलीको नियम २२ मा रहेका “एक लाख रुपैयाँ” भन्ने शब्दहरुको सट्टा “पाँच लाख रुपैयाँ” भन्ने शब्दहरु राखिएका छन् ।

११. मूल नियमावलीको नियम २३ मा संशोधनः मूल नियमावलीको नियम २३ को-

(१) उपनियम (२) को खण्ड (ग) पछि देहायको खण्ड (ग१) थपिएको छः-

“(ग१) कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालयबाट कम्पनी अद्यावधिक गरेको विवरण र अघिल्लो आर्थिक वर्षसम्मको इजाजतपत्र नवीकरण गरेको प्रमाण,”

(२) उपनियम (३) मा रहेका “पाँच हजार रुपैयाँ” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “दश हजार रुपैयाँ” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(३) उपनियम (७) पछि देहायका उपनियम (८), (९) र (१०) थपिएका छन्:-

“(८) यस नियममा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि इजाजतपत्र प्राप्त संस्थाको सञ्चालक र निजको एकाघर सगोलका परिवारका सदस्यले नियम २१ बमोजिमको संस्था सञ्चालन गर्न पाउने छैन ।

(९) यस नियममा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि यो नियम प्रारम्भ भएपछि एकाघर सगोलका परिवारका सदस्यको शेयर रहेको नियम २१ बमोजिमको एक भन्दा बढी संस्थालाई अनुमतिपत्र दिइने वा नवीकरण गरिने छैन ।

(१०) यो नियम प्रारम्भ हुँदाका वखत उपनियम (९) बमोजिम एकाघर सगोलका परिवारका सदस्यको शेयर रहेको एक भन्दा बढी संस्था भएमा त्यस्ता संस्थाहरू एक आपसमा गाभेर सञ्चालन गर्न सकिनेछ ।”

१२. मूल नियमावलीको नियम २५ मा संशोधन: मूल नियमावलीको नियम २५ को सट्टा देहायको नियम २५ राखिएको छ :-

“२५. धरौटी रकमको परिचालन: (१) ऐनको दफा ११ को उपदफा (२) बमोजिम प्राप्त नगद धरौटी रकम मध्ये नव्वे प्रतिशत रकम विभागले कुनै बाणिज्य बैङ्कमा मुद्दती खाता खोली जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम मुद्दति खातामा जम्मा गरेको रकमबाट प्राप्त व्याजको पचहत्तर प्रतिशत रकम कोषमा जम्मा गरिनेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिम मुद्दति खातामा जम्मा गरेको रकमबाट प्राप्त व्याजको पच्चीस प्रतिशत रकम विभागले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय कोषको नाममा खाता खोली जम्मा गर्नेछ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिमको कोषको नाममा रहेको रकम इजाजतपत्रवालाको व्यवसायिक क्षमता अभिवृद्धि तथा कल्याणकारी कार्य वा वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धानको कार्यमा उपयोग गरिनेछ ।

(५) उपनियम (४) बमोजिमको रकमको उपयोग गर्ने सम्बन्धमा मन्त्रालयले मापदण्ड बनाई लागू गर्नेछ ।”

१३. मूल नियमावलीको नियम २८ मा संशोधनः मूल नियमावलीको नियम २८ को,-

(१) उपनियम (१) र (३) को सट्टा देहायका उपनियम (१) र (३) राखिएका छन्:-

“(१) ऐन वा यस नियमावली बमोजिम श्रम स्वीकृति लिई वैदेशिक रोजगारमा गएको कामदारको करार अवधिमा वा करार अवधि समाप्त भएको एक वर्षभित्र कुनै कारणले मृत्यु भएमा मृत्यु भएको एक वर्ष भित्र मृत्यु भएको प्रमाणित हुने कागजात सहित मृतकको नजिकको हकवालाले आर्थिक सहायताको लागि बोर्डमा निवेदन दिन सक्नेछ ।

(३) ऐन वा यस नियमावली बमोजिम वैदेशिक रोजगारमा गएको कुनै कामदारको करार अवधिमा वा करार अवधि समाप्त भएको एक वर्षभित्र कुनै कारणले अङ्गभङ्ग भएमा वा निज गम्भीर विरामी भएमा त्यस्तो कामदार विदेशमा अङ्गभङ्ग वा गम्भीर विरामी भएकोमा स्वदेश फिर्ता भएको एक वर्षभित्र र स्वदेशमा अङ्गभङ्ग वा गम्भीर विरामी भएकोमा सोको एक वर्षभित्र देहायको विवरण संलग्न गरी आर्थिक सहायताको लागि बोर्ड समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ:-

(क) करारको प्रतिलिपि,

(ख) अङ्गभङ्ग वा गम्भीर विरामी भएको प्रमाणित गर्ने अस्पतालको सिफारिश वा प्रेस्क्रिप्शन ।”

(२) उपनियम (६) मा रहेका “दश हजार” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “पच्चीस हजार” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(३) उपनियम (६) पछि देहायका उपनियम (७) र (८) थपिएका छन्:-

“(७) यस नियम बमोजिम दिईने निवेदन सम्बन्धित स्थानीय तह मार्फत समेत दिन सकिनेछ । यसरी निवेदन परेमा स्थानीय तहले सात दिन भित्र प्राप्त कागजात र प्रमाणसहित त्यस्तो निवेदन बोर्डमा पठाई सोको जानकारी सम्बन्धित निवेदकलाई दिनु पर्नेछ ।

(८) यस नियम बमोजिम बोर्डले आर्थिक सहायता रकम उपलब्ध गराउँदा सम्बन्धित व्यक्ति वा निजको हकवालाको वैङ्क खातामा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।”

१४. मूल नियमावलीको नियम ४५क. मा संशोधन: मूल नियमावलीको नियम ४५क. को,-

(१) उपनियम (६) मा रहेका “तीन लाख” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “पाँच लाख” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(२) उपनियम (७) को सट्टा देहायको उपनियम (७) राखिएको छ:-

“(७) यो उपनियम प्रारम्भ हुँदाका वखत मन्त्रालयमा सूचीकृत भई सकेका स्वास्थ्य संस्थाले यो उपनियम प्रारम्भ भएको मितिले तीन महिनाभित्र उपनियम (६) बमोजिमको नपुग धरौटी बापतको रकम जम्मा गर्नु पर्नेछ ।”

१५. मूल नियमावलीको नियम ४६ख. मा संशोधन: मूल नियमावलीको नियम ४६ख. को उपनियम (१) मा रहेका “पैंतीस दिनभित्र मन्त्रालयमा” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “नव्वे दिनभित्र मन्त्रालय, विभाग, बोर्ड वा वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी कामकाज गर्न अधिकार प्राप्त श्रम तथा रोजगार कार्यालयमा” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

१६. मूल नियमावलीको नियम ४७ मा संशोधन: मूल नियमावलीको नियम ४७ को उपनियम (२) को,-

(१) खण्ड (ग) को शुरुमा “इजाजतपत्रवालाका कर्मचारीहरूमध्ये” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

(२) खण्ड (घ) मा रहेका “दुई लाख” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “पाँच लाख” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

१७. मूल नियमावलीको नियम ४८ मा संशोधन: मूल नियमावलीको नियम ४८ को,-

(१) उपनियम (१), (२) र (३) झिकिएका छन् ।

(२) उपनियम (७) मा रहेका “उपनियम (१) वा (४)” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “उपनियम (४) भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

१८. मूल नियमावलीमा नियम ४९ग. थपः मूल नियमावलीको नियम ४९ख. पछि देहायको नियम ४९ग. थपिएको छः-

“४९ग. सूचना प्रविधिको उपयोग गर्न सक्ने: (१) मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूबाट हुने सेवा प्रवाहमा सूचना प्रविधिको उपयोग गर्न सकिनेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम हुने सेवा प्रवाहको लागि सम्बन्धित निकाय, इजाजतपत्रवाला, अनुमति प्राप्त संस्था, सूचिकृत संस्था र सम्बन्धित सेवाग्राहीले मन्त्रालयले निर्धारण गरे बमोजिमको मापदण्ड र शर्त पूरा गर्नु पर्नेछ ।”

१९. रूपान्तरः मूल नियमावलीको ठाउँ ठाउँमा रहेका “वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्ड” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “वैदेशिक रोजगार बोर्ड” भन्ने शब्दहरू राखी रूपान्तर गरिएको छ ।

आज्ञाले,
महेश प्रसाद दहाल
नेपाल सरकारको सचिव